*Фляшнікова А.Б.*, к.соц.н.,
доцент кафедри соціології

## СТУДЕНТСЬКИЙ ФАКТОР У ПРОЦЕСАХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Сучасна Україна перебуває в руслі міжнародного тренду розвитку вищої школи, який базується на стратегії формування партнерських відносин між університетами і студентами. Таке партнерство означає офіційне визнання студентоцентризму в якості основи сучасної філософії вищої освіти, побудову навчальної діяльності як процесу спільного формування компетенцій, заохочення студентів до участі в управлінні навчальним закладом і забезпеченні якості освіти. Саме участь студентів в управлінні якістю освіти є найвагомішим чинником формування суб'єктності студента. Будь-які процеси, що торкаються трансформації вищої освіти, є беззмістовними, якщо студент не бере в них участь і не задіяний у механізми контролю та реформування. Частиною загальної системи забезпечення якості освіти в країні повинна бути програма студентського контролю і оцінювання. Студент є найзацікавленішою стороною в освітньо-науковому процесі. Кожен окремий студент і студентські організації як партнери повинні співпрацювати з іншими організаторами навчального процесу (адміністрацією, викладачами) та ефективно впливати на оптимізацію його змісту. Важливо зацікавити студентів новими можливостями впливу на прийняття рішень щодо процесів забезпечення якості освіти через призму європейських стандартів і кращого досвіду українських вишів. З цієї точки зору студенти можуть впливати на якість освіти на таких рівнях: 1) державний: забезпечення своїх конституційних і громадянських прав; реформування освітнього законодавства, яке повинно чітко регламентувати права і обов'язки студентів та їх соціальні гарантії; 2) університетський: організація роботи студентського самоврядування, розвиток студентських організацій, їхнє часткове фінансування з бюджету університету; забезпечення університетом належних соціально-побутових умов для студентства та покращення матеріально-технічної бази; 3) факультетський: забезпечення якості навчальних програм та їх змістового наповнення; забезпечення якості навчального процесу; забезпечення якості викладання та застосування передових методик; забезпечення наявності альтернативних навчальних дисциплін у межах, передбачених освітньо-професійною програмою підготовки та робочим навчальним планом; забезпечення якості процесу набуття практичних умінь і навичок, можливості вибору місць проходження практики та стажування; забезпечення якості наукової роботи та можливості участі студентів у наукових проектах, розробках, конференціях і наукових публікаціях навчального закладу; забезпечення справедливості при розподілі стипендійних коштів, місць у гуртожитку, відрахуванні студентів тощо.

Отже, участь студентів у забезпеченні якості вищої освіти передбачає визнання їх ролі та місця в політиці навчального закладу та затверджених процедурах забезпечення якості; залучення до офіційного механізму затвердження, перегляду та моніторингу освітніх програм; можливість впливу на розроблення критеріїв, правил і процедур оцінювання студентів, відбір викладачів та оцінку їх діяльності; достатність наявних навчальних та інформаційних ресурсів, доступ до публічної інформації.

*Література*

1. *Андрущенко В*. Проблема входження української університетської освіти в європейський освітній простір / В. Андрущенко, І. Гамерська // Рідна школа. – 2012. – № 1-2. – С. 3.

2. *Кільова Г*. Вища освіта України у Болонському процесі: проблеми, завдання, перспективи / Г. Кільова // Післядипломна освіта в Україні. – 2011. – № 1. – С. 8–10.

3. *Хоружий Г.* Студентоцентризм як принцип академічної культури / Г. Хоружий // Вища школа. – 2012. – № 4. – С. 7–24.

*Хоменко О.В.,* к.е.н.,
старший викладач кафедри міжнародної економіки,
науковий співробітник Інституту вищої освіти

## МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ КНР

Становлення сучасної конкурентоспроможної системи вищої освіти Китайської народної республіки (КНР) розпочалося понад 35 років тому з впровадження реформ, висока результативність яких забезпечена всеосяжною політикою уряду Китаю на загальнодержавному і регіональному рівнях і стратегіями університетів, які спрямованні на інтернаціоналізацію освіти шляхом

залучення іноземних студентів і професорів, освітньою експансією та популяризації китайської вищої школи через міжнародні наукові публікації, які входять до міжнародних наукометричних баз (97,6 % наукових публікацій світового цитування). На сьогоднішній день китайські університети входять до Топ-500 (Топ-200, 100 і 50) авторитетних світових рейтингів оцінки університетів, серед яких The QS World University Rankings, The Times Higher Education, The Webometrics, The Center for World University Rankings та інші.

Однак залишається актуальним питання щодо забезпечення базовою, середньою та вищою освітою повсюдно в Китаї, адже відповідно до Індексу освіти ООН (Education Index), у 2013 році КНР знаходилася на 91 місці серед 187 країн з показником 0,61. Такий середній рівень Індексу освіти пов'язаний, перш за все, з великим розривом у розвитку освіти та наявності навчальних закладів в окремих регіонах Китаю. Завдяки прийнятому в 2010 році Середньо- і довгостроковому плану реформ та розвитку освіти на 2010–2020 роки розпочався процес скорочення розриву між розвитком вищої освіти Західного та Південно-Східного Китаю, адже відповідно до ключових пунктів стратегії одним із пріоритетів є підвищення якості вищої освіти, а саме розбудова якісно-орієнтованої системи освіти, впровадження державних стандартів якості освіти, посилення педагогічної освіти.

Відповідно до діючого законодавства КНР у галузі системи вищої освіти та оцінки її якості, процедуру стандартизованого та централізованого оцінювання здійснює Центр оцінки вищої освіти Міністерства освіти Китаю (The Higher Education Evaluation Center of the Ministry of Education) із залученням висококваліфікованих експертів із освіти, науки, і бізнесу. Процедура оцінювання включає внутрішній і зовнішній аудит діяльності університету та розробка рекомендацій щодо подальших реформ.

Ключові критерії оцінювання якості вищої освіти були розроблені Міністерством освіти Китаю на основі міжнародних практик і з врахуванням рекомендацій наднаціональних організацій, зокрема ЮНЕСКО. Так система оцінювання якості вищої освіти (Quality Assessment of Undergraduate Education) охоплює вісім ключових груп критеріїв: керівні принципи управління університетом, викладацький склад, умови навчання та експлуатація навчальних об'єктів, дисципліна та навчальні курси, управління навчальним процесом, академічна атмосфера, результати навчання, спеціальні вимоги.

Отже, в умовах швидкого зростання китайської системи вищої освіти протягом останніх десятиліть, зважаючи на «якісний розвив» між вищими навчальними закладами Західного та Східного Китаю, забезпечення якості освітніх послуг є центральною метою в політиці реформ і розвитку освіти.

*Література*

1. The Higher Education Evaluation Center of the Ministry of Education [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.pgzx.edu.cn/en/enAboutHEEC_d.jsp

2. *Хоменко О. В*. Стратегія формування університетів світового класу Китаю// Дослідницькі університети: світовий досвід та перспективи розвитку в Україні / за заг. ред. А.Ф. Павленко та Л.Л. Антонюк. – К.: КНЕУ, 2014. – С. 159–174.

*Циплюк Д.Ю.,* к.е.н.,
старший викладач кафедри корпоративних фінансів та контролінгу

## ЗАЛУЧЕННЯ СТУДЕНТІВ ДО МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Національна система забезпечення якості вищої освіти повинна враховувати як глобальні тенденції сучасного світу, так і національні особливості, викликані унікальними історичними, соціальними і культурними обставинами. Культура внутрішнього забезпечення якості дуже практичний засіб покращення управління, підвищення якості і навіть фінансової оптимізації діяльності університету.

Із прийняттям Закону України «Про вищу освіту» в 2014 році перспектива встановлення системи забезпечення якості вищої освіти відкрилася і для України. Цим Законом передбачене створення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, більше того, студенти та роботодавці вперше отримали право бути залученими до процедур забезпечення якості. Щоб відреагувати на зростання очікувань, вища освіта потребує ґрунтовної трансформації та підвищення якості освіти на засадах студентоцентизму.

Очевидно, що будь-які процеси, що стосуються освіти і науки, є беззмістовними, якщо студент не бере в них участь і не впливає на якість цілого комплексу освітньої сфери закладу, якщо він не